

'שיבה' – אילת צבי

בתחילת התהליך התמקדתי בשיר 'אודיסס' של חיים גורי. השיר מתייחס לחזרתו של אודיסאוס לאיתקה ולתחושות המלוות את המפגש המחודש עם המקום. חשתי מתוך השיר כי הסיטואציה המתוארת שולחת אל הרגעים הראשונים שאודיסאוס חווה לאחר שהבין כי הגיע אכן לאדמת מולדתו, לאיתקה. נוצרה לי תמונה מעורפלת בראש לאווירה שיכולה ללוות ציור כזה. אך ברגע שהתחלנו לעבוד על הנייר הרטוב, עם הצבעים הדלילים, נשארתי רק עם המחשבה המעורפלת שעלתה בי מהשיר ונתתי לדף להתמלא בצבעים. מצד אחד היה מאתגר לא ללכת אחרי האפשרות המוכרת של ציור דימויים על נייר, ומצד שני הרגשתי שהתהליך הלא מוכר יכול להוביל למקומות מפתיעים. אמנם בכל שבוע כאשר ניגשנו להוסיף שכבה על הציור, לא תמיד הצלחתי להתנתק מהכתמים אותם הנחתי בפעם הקודמת, אבל ניסיתי להשתחרר כמה שיותר מלהתקבע אחר כיוונים מוגדרים בשלבים המוקדמים יותר של הציור. את בחירת הצבעים שחררתי לגמרי, ומתוך התחושה הפנימית טבלתי כל פעם את המכחול בצבע שהרגיש לי נכון.

כאשר התבקשנו, אחרי מספר שבועות, להתבונן בציור ולהתחיל לאתר בו דמויות או דימויים, ראיתי איך פתאום עולים מתוכו דברים שהתאימו מאוד לרוח התמונה המקורית שעלתה לי עם קריאת השיר בתחילת התהליך. ראיתי סירה ובתוכה דמות רוכנת, יבשה וים, שמש ועץ.

כך מצאתי בתמונה את אודיסאוס הישן, אשר מובל על ידי הפיאקים חזרה לאיתקה. הוא עוד לא התעורר והבין להיכן הגיע, אך הרגע הזה סמלי בעיני; אחרי המסע המתיש והארוך, הקרב, הטלטלות והכמיהה העזה הביתה, דווקא ברגע ההגעה המיוחל, אודיסאוס רב התלאות שקוע בשינה עמוקה. הוא יתעורר כבר על אדמתו, אולי כמו מחלום ארוך אשר יפריד בין שלב המסע הימי ובין החזרה המחודשת הביתה.

החוויה של זיהוי דימויים בתמונה היתה מאוד מעניינת, המחישה את הנטייה האנושית לראות דמויות ופנים בכל דבר, וזימנה פתח לקשר בין חווית התודעה הפנימית ובין המציאות החיצונית. תכנים שעברו אל הדף והיו מוסתרים במהלך העבודה, הצליחו לצוץ בסיומ התהליך ולקבל את מקומם בתחום המודע של ההכרה.

